

Gi ungdommene ansvar og utfordringer

Ungdom kan og vil. Her kommer gode råd fra både ungdommer og dirigenter for hvordan sangerne kan involveres mer i kordriften.

-Ungene føler seg veldig "med" i koret når de får være med på å bestemme, forteller en dirigent. Koristene har alltid et ord med i laget i forbindelse med en konsert, selv om dirigenten har siste ord.

-De har ofte mange gode ideer selv. At de opplever dette som deres, skaper også større interesse for å bidra aktivt selv, er deres erfaring.

Gode råd for å få ungdom til å fortsette i kor:

- **Ungdom som arrangør og medhjelper**
- **Alderstilpasset aktivitet**
- **Ut i verden for de ivrigste**

I flere kor får ungdommene prøve seg med regi og koreografi på konsertene. De er fulle av ideer og så vurderer dirigenten hva som fungerer og ikke. Andre steder er de med som arrangører og medhjelpere.

-Jeg ønsker å være med å arrangere, slik at vi også får bestemme hvordan konserten skal være, sier en av sangerne.

Ungdom som arrangør og medhjelper

-De eldste får "minileder"-oppgaver. Det er morsomt og fungerer veldig fint, forteller en sanger. Man kan vokse mye på å ha ansvar på konserter og turer.

Ungdommer i styret

Stadig flere kor passer på å ha med ungdommer i styret. Og med stor suksess. Selv om ikke korene er pålagt å ha ungdommer i styret, kan det absolutt anbefales.

Koristene får større innflytelse over hva koret skal gjøre, og styre og dirigent får bedre kunnskap om hva ungdommene ønsker og vil. det gjør at ungdommene tar mer ansvar. I tillegg er det en god skole. Mange av dem som blir valgt inn i korstyret, blir senere å finne i regions- og landsstyrer i kororganisasjonene.

Musikkutvalg, juniorstyre og spørreundersøkelser

Flere kor har musikkutvalg, gjerne med noen av de eldste. Og erfaringene er gode. I et kor har de eget juniorstyre, samt at alle sangerne får være med å ønske seg repertoar foran hvert semester. -Jo mer involvert, jo mer motivert er spesielt de eldste for å fortsette, er deres erfaring.

Ofte er det noen få sterke stemmer i et kor. Hva mener alle de som ikke sier så mye? I Bærum pikekor lagde de en spørreundersøkelse der alle sangerne fikk skrive sin mening uforstyrret av hverandre. Det kan også komme mye nyttig ut av å ha en runde der alle får si sin mening uten å bli avbrutt av dirigent og hverandre.

Flere tips til måter å få innspill fra sangerne:

- samtaler med hele/deler av koret der de kan komme med innspill
- evalueringer etter hver opptreden: 1) hva bra, 2) hva bedre/annerledes.
- idémylding
- kreativ prosess omkring visjon og verdier
- generelt en lyttende holdning.
- andre gode forslag ...

Sosialkomitéer og andre komitéer

Flere kor deler inn i komiteer som tar seg av forskjellige aspekter ved det å arrangere noe. Et kor har god erfaring med at de som vil kan være med i gruppe som tar seg av sosiale aktiviteter og en som er med å planlegge turer.

-Slik får alle være med, og de lærer av hverandre. Dessuten er det sosialt, forteller dirigenten. I Nabojent'n i Sørreisa velger de hvert år en arrangementskomité som sitter i 1 år i gangen.

Denne komiteen består av tre jenter.

- To av tre skiftes ut hvert år, slik at vi beholder kontinuiteten så at de nye i rollene også blir trygge, forteller dirigent Wenche Monika Hermansen.

Et kor har stor suksess med at koristene selv driver en sosialkomité med alt ansvar for det sosiale. Det innebærer inkludering av nye medlemmer (fadderordning) og egne sosiale kvelder. Komitéen har også stor påvirkning i arbeidet med planlegging av turer. Sosialkomitéen kan støtte seg til styret når de trenger det.

Faddere og miniledere

Fadderordning kan være en god ting i kor med både helt unge og litt eldre korister, særlig i starten av semesteret og på turer og konserter.

I Sølvguttene er delt opp koret i aldersblandede grupper der den eldste er leder for gruppa. Hver gruppe har i tillegg en kontaktperson blant de voksne i koret. Et annet kor har også gode erfaringer med å gi de eldre ansvar.

-De små lærer av de store og blir mer selvstendige og modige. De store vokser på å få ansvar, skriver dirigenten.

Et kor arrangerer minilederkurs for de eldste.

I spørreundersøkelsen svarer bare 20% av dirigentene at de har fadderordning. Blant sangerne sier flere, 1/3, at de eldste tar seg av de yngste/ferskeste i koret.

Hjelpedirigenter

En del dirigenter benytter seg av ungdommene som hjelpedirigenter. Noen får prøve seg på aspirantkoret, andre hjelper til ved innstudering av repertoar. Det kan være så upretensiøst som at dirigenten deler koret i to - og at en som kan sangen, tar den ene gruppa, mens dirigenten tar den andre.

Bare 4 av 10 dirigenter med ungdom i koret, bruker hjelpedirigenter. Det har sikkert sine årsaker, men å bruke noen flinke korister kan være inspirerende for de som får prøve seg (en framtidig dirigent?), for de andre - og god hjelp for dirigent og kor.

- **Hva kan koret deres gjøre for å involvere sangerne mer?**

Sørg for alderstilpasset aktivitet

Hva skal til for at sangerne kan vokse i koret? Hvordan kan man legge opp til alderstilpasset aktivitet?

Mange kor gjør det allerede - har delt opp øvelsen slik at det er noe for de yngste og noe for de eldste. Det skal ikke stort aldersspenn før det kan være hensiktsmessig å ha i hvert fall noe av aktiviteten delt. Dette kan være like viktig for de yngste som de eldste sangerne - å ha noe som er spesielt for dem og noe å strekke seg etter.

Noen kor tar med de yngste på aspirantkortreff eller de eldste på stevne. Noen egne turer for de ulike alderstrinnene. Det kan være en pizza-kveld for de yngste, tur i teater med aspirantene eller tur på musikal med de eldste eller mellomste. Noen gode tradisjoner gjør at sangerne har noe å glede seg til.

Like viktig som det er å ha noe spesielt for de ulike aldersgruppene, er det å ha samlende fellesaktiviteter. Det er givende både for de yngste og de eldste å ha felles konserter.

- **Hva vil være bra å gjøre for bare de yngste, bare for de mellomste og bare de eldste?**
- **Hva vil være bra å gjøre felles for hele koret?**

Smakebit av neste trinn

- Når de eldste i barnekoret får være med på noe i ungdomskoret, ser de hvor flinke de store er og de blir motivert til å fortsette, forteller en dirigent.

Flere kor praktiserer at de eldste i barnekoret er med på noen/mange øvelser i ungdomskoret etter jul. På den måten blir det heller ingen stor overgang verken faglig eller sosialt. Får de nye uniformer i hovedkoret, kan det være noe å fortelle om.

De yngste kan være inviterte gjester til konsertene til de eldre gruppene.

Mange dirigenter har gode erfaringer med å gjøre stas ut av overgangene, rett og slett et lite rituale ut av at man får nye uniformer.

Ta de eldste sangerne med på konserter med kor det kan være naturlig å begynne i når de er for gamle for dette koret. Invitèr nærmeste ungdomskor eller voksenkor - eller kor du virkelig vil at sangerne bør få oppleve - til å komme og synge for koret ditt , dra på konserter med dem - eller samarbeid med slike kor om konserter.

Ut i verden for de ivrigste

Dirigent og styre har et spesielt ansvar for å vise mulighetene utenfor akkurat dette koret til de som ønsker utfordringer.

Både Norges barne- og ungdomskorforbund og Ung Kirkesang har spennende prosjekter for spesielt engasjerte sangere. Korsommerskolene er en god anledning for engasjerte sangere til å få nye impulser og møte andre korfolk. Noen kor er veldig bevisste på å sende sangere på slike kurs.

Annet hvert år plukkes en håndfull ungdommer fra kor i Norges barne- og ungdomskorforbund ut til å være såkalte NOBU-stemmer. Det er et prosjekt der de får opplæring i kordrift og organisering, i tillegg til mye annet.

Ser man spesielt engasjerte og dyktige korister kan det være bra å tipse dem om muligheter for å være med i Norges Ungdomskor. Dette er et prosjektkor for sangere mellom 16 og 26 år fra hele landet. De plukkes ut gjennom prøvesang. Det finnes også andre gode kor og steder der de kan vokse som sangere og mennesker - selv om det kanskje fører til at koret mister en dyktig sanger i sitt eget kor ...